

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 379/2019-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 5. decembra 2019 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej a zo sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti ŠPORT PARK, s. r. o., Framborská 12, Žilina, IČO 44 818 645, zastúpenej advokátom JUDr. Michalom Krnáčom, MBA, LL.M., advokátska kancelária, Vojtecha Tvrdeho 793/21, Žilina, vo veci namietaného porušenia čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 31 S 69/2016 a jeho rozsudkom z 26. júla 2017, ako aj postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Sžfk 64/2017 a jeho rozsudkom z 19. júna 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti ŠPORT PARK, s. r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. októbra 2019 elektronicky doručená ústavná sťažnosť obchodnej spoločnosti ŠPORT PARK, s. r. o., Framborská 12, Žilina, IČO 44 818 645 (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného

porušenia čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 31 S 69/2016 a jeho rozsudkom z 26. júla 2017, ako aj postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Sžfk 64/2017 a jeho rozsudkom z 19. júna 2019.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že 2. novembra 2015 uzatvorila sťažovateľka ako kupujúca s obchodnou spoločnosťou [REDAKOVANÉ] – [REDAKOVANÉ], ako predávajúcou (ďalej len „predávajúca“) kúpnu zmluvu o prevode vlastníckeho práva, predmetom ktorej bola stavba súp. č. 8164 (športová hala) postavená na parc. č. 4988/17, zapísaná na [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], ležiaca v katastrálnom území [REDAKOVANÉ]. Kúpna cena stavby bola stanovená na sumu 2 300 000 € s tým, že dodanie stavby bolo oslobodené od dane z pridanej hodnoty.

3. Dňa 2. novembra 2015 sťažovateľka uhradila predávajúcej v plnej výške kúpnu cenu.

4. Dňa 23. novembra 2015 uzatvorila sťažovateľka ako kupujúca s predávajúcou kúpnu zmluvu o prevode parc. č. 4988/17 (zastavané plochy a nádvorcia – 9 954 m²) a parc. č. 4988/1 (zastavané plochy a nádvorcia – 12 337 m²), obe zapísané na [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], ležiace v katastrálnom území [REDAKOVANÉ]. Celková kúpna cena obidvoch pozemkov bola stanovená na sumu 1 350 000 € s daňou z pridanej hodnoty vo výške 270 000 € s tým, že na parc. č. 4988/17 pripadá kúpna cena vo výške 609 590 € s daňou z pridanej hodnoty vo výške 121 918 €.

5. Dňa 24. novembra 2015 sťažovateľka uhradila predávajúcej v plnej výške sumu 1 350 000 €, t. j. celú sumu kúpnej ceny v zmysle kúpnej zmluvy z 23. novembra 2015.

6. Dňa 13. decembra 2015 vystavila predávajúca zálohovú faktúru, ktorou sťažovateľke vyúčtovala v zmysle kúpnej zmluvy z 23. novembra 2015 úhradu základu dane kúpnej ceny, teda sumy 1 350 000 €. Ako dátum dodania je v tejto faktúre uvedený 24. november 2015, teda deň, keď došlo k úhrade tejto sumy v prospech predávajúcej.

7. Dňa 16. decembra 2015 došlo k podaniu osobitných návrhov na vklad vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam podľa oboch uzatvorených kúpnych zmlúv.

8. Dňa 22. decembra 2015 došlo k podpisu osobitných preberacích protokolov o odovzdaní predmetov kúpy v zmysle oboch uzatvorených kúpnych zmlúv.

9. Dňa 22. decembra 2015 sťažovateľka v plnej výške uhradila predávajúcej sumu 270 000 €, teda celú sumu dane z pridanej hodnoty v zmysle kúpnej zmluvy z 23. novembra 2015.

10. Dňa 31. decembra 2015 predávajúca vystavila zúčtovaciu faktúru na sumu 1 620 000 €, ktorou sťažovateľke vyúčtovala v zmysle kúpnej zmluvy z 23. novembra 2015 úhradu celej kúpnej ceny (základu dane a aj dane z pridanej hodnoty), teda úhradu sumy 1 620 000 €, pričom ako dátum dodania je v tejto faktúre uvedený 22. december 2015, t. j. deň, keď došlo k úhrade celej tejto sumy v prospech predávajúcej.

11. Dňa 7. apríla 2016 došlo k právoplatnému povoleniu vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností na základe oboch návrhov na vklad.

12. Rozhodnutím Daňového úradu Žilina (ďalej len „úrad“) č. 103343952/2016 zo 14. júna 2016 bol sťažovateľke určený rozdiel na dani z pridanej hodnoty za zdaňovacie obdobie december 2015 v sume 20 319,67 € a zároveň jej nebol priznaný nadmerný odpočet na dani z pridanej hodnoty za zdaňovacie obdobie december 2015 v sume 20 319,67 €.

13. Rozhodnutím Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky (ďalej len „riaditeľstvo“) č. 103898396/2016 z 12. septembra 2016 bolo odvolanie sťažovateľky voči rozhodnutiu úradu zamietnuté.

14. Rozsudkom krajského súdu sp. zn. 31 S 69/2016 z 26. júla 2017 bola žaloba sťažovateľky o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia riaditeľstva zamietnutá.

15. Rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 5 Sžfk 64/2017 z 19. júna 2019 bola zamietnutá kasačná sťažnosť podaná sťažovateľkou proti rozsudku krajského súdu. Rozsudok najvyššieho súdu bol sťažovateľke doručený 30. augusta 2019.

16. Podľa názoru sťažovateľky došlo k porušeniu jej označených práv podľa ústavy, listiny a dohovoru.

17. Pre účely určenia správneho „daňového režimu“ dodania pozemku parc. č. 4988/17, ktoré sa uskutočnilo na základe kúpnej zmluvy z 23. novembra 2015 (išlo o tzv. stavebný pozemok), je rozhodujúce ustanovenie § 38 ods. 2 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o dani z pridanej hodnoty“), podľa ktorého oslobodené od dane je dodanie pozemku okrem dodania stavebného pozemku; pokiaľ sa stavebný pozemok dodáva so stavbou, vzťahuje sa na jeho dodanie odsek 1 (podľa § 38 ods. 1 zákona o dani z pridanej hodnoty oslobodené od dane je dodanie stavby alebo časti stavby vrátane stavebného pozemku, na ktorom stavba stojí, ak je dodanie uskutočnené po piatich rokoch odo dňa kolaudácie, pozn.).

18. Ustanovenia § 19 ods. 1 a 4 zákona o dani z pridanej hodnoty definujú okamih vzniku daňovej povinnosti identifikovaním dňa dodania vo vzťahu k tovaru, ktorým sú aj pozemky, pričom platí, že daňová povinnosť vzniká dňom dodania tovaru. Dňom dodania tovaru je deň, keď kupujúci nadobudne právo nakladať s tovarom ako vlastník. Pri prevode alebo prechode nehnuteľnosti je dňom dodania deň odovzdania nehnuteľnosti do užívania, ak je tento deň skorší ako deň zápisu vlastníckeho práva k nehnuteľnosti do katastra nehnuteľností. Pri dodaní stavby na základe zmluvy o dielo alebo inej obdobnej zmluvy je dňom dodania deň odovzdania stavby. Ak je platba prijatá pred dodaním tovaru alebo služby, vzniká daňová povinnosť z prijatej platby dňom prijatia platby.

19. Z citovaných ustanovení celkom jednoznačne vyplýva, že zákon definuje pojem „dodanie“ ako prevod vlastníckeho práva k dodávanej veci s tým, že na okamih dodania viaže súčasne aj vznik daňovej povinnosti. Táto daňová povinnosť vzniká pri pozemkoch nadobudnutím vlastníckeho práva k pozemku alebo odovzdaním pozemku do užívania, resp.

zaplatením kúpnej ceny za pozemok, a to podľa toho, ktorá z týchto skutočností nastala skôr.

20. V danom prípade 24. novembra 2015 došlo k úhrade celkovej kúpnej ceny za pozemky v zmysle kúpnej zmluvy z 23. novembra 2015 v prospech predávajúcej, ale ešte nedošlo k dodaniu pozemkov sťažovateľke, lebo sa neuskutočnil prevod vlastníckeho práva k nim na sťažovateľku, ale ani odovzdanie pozemkov do jej užívania. Preto sa ani nemohla naplniť hypotéza uvedená v ustanovení § 38 ods. 2 druhej vety zákona o dani z pridanej hodnoty o oslobodení od dane z pridanej hodnoty tak, ako to konštatovali vo svojich rozhodnutiach úrad, riaditeľstvo a krajský súd. Naopak, v tento deň vznikla predávajúcej daňová povinnosť odvieť v prospech štátneho rozpočtu daň z pridanej hodnoty za dodanie oboch stavebných pozemkov v zmysle ustanovenia § 19 ods. 4 zákona o dani z pridanej hodnoty, keďže v tento deň už došlo zo strany sťažovateľky k zaplateniu plnej kúpnej ceny (bez dane z pridanej hodnoty) za dodanie oboch pozemkov. Tým vznikla predávajúcej aj povinnosť vystaviť faktúru na prijaté peňažné plnenie spoločne s príslušnou daňou z pridanej hodnoty v zmysle ustanovenia § 72 ods. 1 písm. f) zákona o dani z pridanej hodnoty, podľa ktorého platiteľ je povinný vyhotoviť faktúru pri prijatí platby pred dodaním tovaru. Ak je platba prijatá pred dodaním tovaru, vzniká daňová povinnosť z prijatej platby dňom prijatia platby. Zároveň sťažovateľke vzniklo právo na odpočet zaplatenej dane z pridanej hodnoty v zmysle ustanovenia § 49 ods. 1 zákona o dani z pridanej hodnoty, podľa ktorého právo odpočítať daň z tovaru alebo zo služby vzniká platiteľovi v deň, keď pri tomto tovare alebo službe vznikla daňová povinnosť. Obdobne to platí aj vo vzťahu k platbe sumy 270 000 € (pokiaľ sa bude považovať za úhradu zostatku kúpnej ceny v zmysle kúpnej zmluvy z 23. novembra 2015, a nie za úhradu dane z pridanej hodnoty), lebo v čase jej uhradenia predávajúcej (22. decembra 2015) ešte stále nedošlo k tomu, aby sťažovateľka nadobudla vlastnícke právo k predmetným pozemkom, ako aj k predmetnej stavbe [ani 22. decembra 2015 ešte stále nedošlo k „dodaniu“ sťažovateľke v zmysle ustanovenia § 8 ods. 1 písm. a) zákona o dani z pridanej hodnoty].

21. Na druhej strane, pokiaľ išlo o prevod vlastníckeho práva k stavbe, kúpna zmluva z 2. novembra 2015 bola uzatvorená v rovnaký deň, keď došlo aj k úhrade kúpnej ceny. V tomto momente však ešte nedošlo k dodaniu pozemkov sťažovateľke, lebo nedošlo ani

k prevodu vlastníckeho práva, ale ani k odovzdaniu pozemkov a nebolo ani známe, kedy dôjde k reálnemu dodaniu.

22. Vzhľadom na skutočnosť, že v danom prípade okamih vzniku daňovej povinnosti predávajúcej z dodania oboch stavebných pozemkov v zmysle kúpnej zmluvy z 23. novembra 2015 celkom jednoznačne predbehol okamih dodania týchto pozemkov sťažovateľke, predávajúcej ani neostávalo nič iné, ako to, aby dodanie oboch pozemkov ako stavebných pozemkov zaťažila príslušnou daňou z pridanej hodnoty, čím ale sťažovateľke v zmysle ustanovenia § 49 ods. 1 zákona o dani z pridanej hodnoty vzniklo právo na odpočítanie takto zaplatenej dane z pridanej hodnoty.

23. Ako to z doteraz uvedeného vyplýva, sporným nie je režim oslobodenia od dane v prípade prevodu stavby na základe kúpnej zmluvy z 2. novembra 2015, ale posúdenie skutočnosti, či sťažovateľke vznikol nárok uplatniť si nadmerný odpočet na dani z pridanej hodnoty vo vzťahu k prevodu pozemkov, ktoré boli predmetom kúpnej zmluvy z 23. novembra 2015.

24. Argumentácia úradu, riaditeľstva, krajského súdu a najvyššieho súdu je jednotná v tom, že na daný prípad sa mal uplatniť rovnaký daňový režim pre obe obchodné transakcie, teda že predaj stavby uskutočnený na základe kúpnej zmluvy z 2. novembra 2015 a predaj pozemku uskutočnený na základe neskoršej kúpnej zmluvy z 23. novembra 2015 by bolo neprirodzené oddeľovať, keďže ide o jedno ucelené hospodárske plnenie, v dôsledku čoho musí byť daňový režim dodania pozemku totožný s daňovým režimom dodania stavby, a to s poukazom na ustanovenie § 38 ods. 2 druhej vety zákona o dani z pridanej hodnoty. Na základe toho potom platí, že dodanie predmetných pozemkov malo byť (rovnako aj dodanie predmetnej stavby) oslobodené od dane z pridanej hodnoty.

25. Podľa názoru sťažovateľky v odôvodnení uvedených subjektov absentuje vysporiadanie sa so skutočným skutkovým a právnym stavom, keďže z už popísaného podrobného časového priebehu okolností prevodu stavby a pozemkov je nutné vyvodiť záver, že sťažovateľka, ale ani predávajúca nemohli v rámci určenia daňového režimu pre jednotlivé prevody postupovať inak ako spôsobom, ktorý si v zmysle príslušných právnych

predpisov zvolili. Zo znenia citovaných ustanovení zákona o dani z pridanej hodnoty totiž jednoznačne vyplýva, že pokiaľ ide o daňový režim prevodu pozemkov na základe kúpnej zmluvy z 23. novembra 2015, v okamžiku, keď predávajúcej vznikla povinnosť vystaviť faktúru na prijaté peňažné plnenie spoločne s príslušnou daňou z pridanej hodnoty (24. novembra 2015), neboli naplnené podmienky pre postup podľa ustanovenia § 38 ods. 2 druhej vety zákona o dani z pridanej hodnoty. K naplneniu hypotézy tohto ustanovenia došlo totiž až podpisom preberacieho protokolu, teda dodaním pozemkov a súčasne dodaním stavby, k čomu došlo až 22. decembra 2015, teda dávno po tom, ako v zmysle ustanovenia § 19 ods. 4 a § 72 ods. 1 písm. f) zákona o dani z pridanej hodnoty vznikla predávajúcej povinnosť vystaviť faktúru na príslušné peňažné plnenie vo vzťahu k úhrade kúpnej ceny pozemkov spolu s príslušnou daňou z pridanej hodnoty, ktorú sťažovateľka aj uhradila.

26. Sťažovateľka v rámci svojich podaní niekoľkokrát uvedenú problematiku a otázku správneho postupu pri určení správneho režimu daňovej povinnosti rozoberala, pričom predložila argumentáciu a podklady, na základe ktorých bol zvolený postup považovaný správnymi orgánmi a všeobecnými súdmi za neadekvátny danej situácii. Avšak správne orgány a všeobecné súdy sa s touto argumentáciou sťažovateľky nevysporiadali a neposkytli žiadne právne zhodnotenie týchto argumentov, a to aj napriek tomu, že v danom čase sťažovateľka preukázateľne postupovala v súlade s platnou právnou úpravou. Bez vysvetlenia zostalo aj to, prečo sa uprednostnili skutkové následky (jednotný dátum podania návrhov na vklad, jednotný dátum podpisu preberacích protokolov a jednotný deň vzniku vlastníckeho práva) pred spoločným a konzistentným výkladom skutočnej vôle zmluvných strán kúpnych zmlúv tak, ako ich tieto zmluvné strany poskytli. Rovnako nebolo vysvetlené, prečo sťažovateľka a predávajúca postupovali nesprávne, keď sa vo vzťahu k pojmu „dodanie“ podľa § 38 ods. 2 druhej vety zákona o dani z pridanej hodnoty vo vzťahu k identifikácii okamihu vzniku daňovej povinnosti predávajúcej a vo vzťahu k identifikácii okamihu vzniku nároku sťažovateľky na odpočet dane z pridanej hodnoty striktne držali ustanovení § 8 ods. 1 písm. a), § 19 ods. 1 a 4, § 49 ods. 1 a § 72 ods. 1 písm. f) zákona o dani z pridanej hodnoty. Osobitne to platí vo vzťahu k odôvodneniu rozsudku krajského súdu, ktorý vyslovene zmätočne (od ďalšieho textu odôvodnenia úplne

abstrahujúco) a dokonca štylisticky nezrozumiteľne skonštatoval, že „V danom prípade, keďže s poukazom na § 49 ods. 1 zákona o DPH nevznikla daňová povinnosť predávajúcemu podľa § 19 ods. 4 zákona o DPH z dôvodu prijatia platby pred dodaním tovaru, pretože ani pri samotnom dodaní tohto pozemku dňa 22.12.2015 nevznikla daňová povinnosť.“. Obdobne najvyšší súd bez dostatočného zdôvodnenia len uviedol, že námietka sťažovateľky vo vzťahu k dátumu vzniku daňovej povinnosti predávajúcej v súvislosti s prevodom pozemkov neobstojí. Dôvod, kvôli ktorému argumentáciu sťažovateľky spochybnil, však najvyšší súd žiadnym relevantným spôsobom nevysvetlil.

27. Sťažovateľka požaduje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 5Sžfk/64/2017 zo dňa 19.06.2019 a Rozsudkom Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 31S/69/2016 zo dňa 26.07.2017 porušené bolo.

Rozsudok Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 31S/69/2016 zo dňa 26.07.2017 a Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 5Sžfk/64/2017 zo dňa 19.06.2019 sa zrušujú a vec sa vracia Krajskému súdu v Žiline na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť sťažovateľom trovy konania do 15 dní od doručenia tohto nálezu na účet jeho právneho zástupcu.“

II.

Skutkový stav veci

28. Z rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 5 Sžfk 64/2017 z 19. júna 2019 doručeného právnenému zástupcovi sťažovateľky podľa dátumovej pečiatky 30. augusta 2019 vyplýva, že ním bola zamietnutá kasačná sťažnosť podaná sťažovateľkou proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 31 S 69/2016 z 26. júla 2017.

29. Podľa konštatovania najvyššieho súdu v konaní nebolo sporné, že k odovzdaniu predmetnej stavby (športovej haly) a pozemkov sťažovateľke došlo v zmysle preberacích

protokolov 22. decembra 2015 a vklad vlastníckeho práva bol povolený 7. apríla 2016. Sporným zostalo, či malo byť dodanie pozemku parc. č. 4988/17 oslobodené od dane podľa § 38 ods. 1 zákona o dani z pridanej hodnoty rovnako ako dodanie stavby – športovej haly, ktorá na tomto pozemku stojí.

30. Podľa názoru najvyššieho súdu vzhľadom na ustanovenie § 38 ods. 1 zákona o dani z pridanej hodnoty je stanovený osobitný režim na dodanie pozemku. Posudzuje sa podľa toho, či je predmetom dodania stavebný pozemok alebo pozemok, ktorý nespĺňa kritériá stavebného pozemku. Dodanie pozemku (okrem stavebného) je oslobodené od dane. Dodanie stavebného pozemku dani podlieha. Ak sa však stavebný pozemok dodáva so stavbou, uplatní sa na jeho dodanie rovnaký režim ako na stavbu. Ak sa preto dodávajú stavebné pozemky spolu so stavbou, ich daňový režim sa bude spravovať podľa toho, aký daňový režim sa bude uplatňovať na dodanú stavbu. V prípade jej zdaňovania sa bude zdaňovať aj dodaný stavebný pozemok a v prípade dodania stavby s oslobodením od dane sa bude toto oslobodenie vzťahovať aj na dodanie stavebného pozemku.

31. Najvyšší súd sa stotožnil s právnym posúdením skutkového stavu správnymi orgánmi a krajským súdom, podľa ktorého v danom prípade išlo o dodanie stavby (športovej haly) vrátane dodania stavebného pozemku, na ktorom táto stavba stojí, a preto, ak bolo oslobodené od dane dodanie stavby, malo byť v zmysle ustanovenia § 38 ods. 1 zákona o dani z pridanej hodnoty oslobodené od dane aj dodanie stavebného pozemku, na ktorom táto stavba stojí.

32. Športová hala a stavebný pozemok, na ktorom táto stavba stojí, boli sťažovateľke predávajúcou odovzdané do užívania v ten istý deň (22. decembra 2015), čo znamená, že týmto dňom došlo k reálnemu dodaniu stavby a stavebného pozemku sťažovateľke. Preto ak bolo oslobodené od dane dodanie stavby, oslobodenie v zmysle § 38 ods. 1 zákona o dani z pridanej hodnoty sa vzťahovalo aj na dodanie stavebného pozemku, na ktorom stavba stojí.

33. Formálna stránka uskutočneného obchodu (uzatvorenie samostatnej kúpnej zmluvy na stavbu a samostatnej kúpnej zmluvy na stavebný pozemok, na ktorom táto stavba stojí, resp. uzatvorenie týchto zmlúv s určitým časovým odstupom) je z hľadiska posúdenia momentu dodania týchto nehnuteľností na účely zákona o dani z pridanej hodnoty právne irelevantná, lebo pri prevode nehnuteľnosti je dňom dodania deň odovzdania nehnuteľnosti do užívania, ak je tento deň skorší ako deň zápisu vlastníckeho práva k nehnuteľnosti do katastra nehnuteľností. Teda zákon o dani z pridanej hodnoty pri prevode nehnuteľnosti deň dodania neviaže na deň uzatvorenia zmluvy o prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnosti.

34. Z uvedených dôvodov, keď predávajúca reálne dodala sťažovateľke stavbu a stavebný pozemok, na ktorom táto stavba stojí, v jeden deň, vyhodnotil najvyšší súd ako neopodstatnenú námietku sťažovateľky, podľa ktorej nebolo úmyslom účastníkov obchodu dodať predmetnú stavbu spolu so stavebným pozemkom, na ktorom táto stavba stojí. Aj ostatné skutočnosti, na ktoré poukázali vo svojich rozhodnutiach úrad a riaditeľstvo (účastníkmi zmluvy o prevode vlastníckeho práva k stavbe a zmluvy o prevode vlastníckeho práva k stavebnému pozemku, na ktorom táto stavba stojí, sú totožné osoby, predmetné zmluvy boli uzatvorené v jednom zdaňovacom období, v prípade pozemku parc. č. 4988/17 išlo o pozemok, na ktorom stojí prevádzaná stavba, pozemok je svojou funkčnou podstatou neoddeliteľnou súčasťou prevádzanej stavby, stavba a pozemok parc. č. 4988/17 boli zapísané na jednom [REDAKOVANÉ], návrh na vklad vlastníckeho práva k týmto nehnuteľnostiam bol do katastra nehnuteľností podaný v ten istý deň) svedčia o úmysle dodať sťažovateľke stavbu – športovú halu vrátane stavebného pozemku, na ktorom táto stavba stojí.

35. Námietka sťažovateľky, že 24. novembra 2015 vznikla predávajúcej daňová povinnosť v zmysle ustanovenia § 19 ods. 4 zákona o dani z pridanej hodnoty, keďže v tento deň sťažovateľka zaplatila kúpnu cenu bez dane z pridanej hodnoty za dodanie oboch pozemkov, a preto jej vzniklo právo na odpočet zaplatenej dane z pridanej hodnoty v zmysle ustanovenia § 49 ods. 1 zákona o dani z pridanej hodnoty, neobstojí, pretože dotknutý pozemok (parc. č. 4988/17) mal byť dodaný v režime oslobodenia od dane

v zmysle ustanovenia § 38 ods. 1 zákona o dani z pridanej hodnoty, a preto daňová povinnosť predávajúcej prijatím platby v takomto prípade nevzniká.

III.

Relevantná právna úprava

36. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

37. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

38. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

39. Podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

IV.

Právne aspekty posúdenia veci

A. K namietanému porušeniu práv postupom a rozsudkom krajského súdu

40. Na prerokovanie tej časti ústavnej sťažnosti, ktorá pre namietané porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru smeruje proti postupu krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 31 S 69/2016 a jeho rozsudku z 26. júla 2017, nie je daná právomoc ústavného súdu.

41. Proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 31 S 69/2016 z 26. júla 2017 bola prípustná kasačná sťažnosť ako opravný prostriedok, v dôsledku čoho právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľky podľa ústavy, listiny a dohovoru mal najvyšší súd v rámci kasačného konania. Tým je zároveň v uvedenej časti vylúčená právomoc ústavného súdu. Treba tiež poznamenať, že sťažovateľka právo podať kasačnú sťažnosť aj využila.

B. K namietanému porušeniu práv postupom a rozsudkom najvyššieho súdu

42. Odlišná je situácia vo vzťahu k zvyšnej časti ústavnej sťažnosti, ktorú treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

43. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

44. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať

ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (*mutatis mutandis* I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

45. Sťažovateľka je presvedčená, že jej postup bol v presnom súlade s príslušnými ustanoveniami zákona o dani z pridanej hodnoty a pri zvolenom postupe (oddelenom uzatvorení dvoch osobitných kúpnych zmlúv, z ktorých jedna sa týkala stavby a druhá pozemkov, pričom na jednom z nich stavba stojí), nepochybne vznikla predávajúcej povinnosť zaplatiť daň z pridanej hodnoty za prevod pozemku, na ktorom stojí stavba, v dôsledku čoho sťažovateľka bola sumu zodpovedajúcu dani z pridanej hodnoty povinná predávajúcej uhradiť a zároveň jej vzniklo právo na odpočet zaplatenej dane.

46. Úrad, riaditeľstvo, krajský súd a najvyšší súd sú toho názoru, že za rozhodujúci treba považovať skutočný zámer účastníkov kúpnych zmlúv, pričom považujú na základe konkrétnych faktov za preukázané, že zámerom (konečným cieľom) bolo dosiahnuť, aby sťažovateľka nadobudla vlastnícke právo k stavbe, ako aj k pozemkom, k čomu aj skutočne došlo, a to v rovnakom časovom momente. Pri takomto výklade predávajúca bola v skutočnosti od dane z pridanej hodnoty z pozemku, na ktorom stojí stavba, oslobodená. To vo svojich dôsledkoch znamená, že sumu dane z pridanej hodnoty, ktorú sťažovateľka predávajúcej uhradila, nemohla uplatniť v rámci odpočtu dane z pridanej hodnoty.

47. Ústavný súd považuje za východiskový bod svojich ďalších úvah tú nepochybnú skutočnosť, že správne orgány a všeobecné súdy (hoci zdanlivo rozhodli v neprospech sťažovateľky), v skutočnosti došli k záveru o neodôvodnenosti zaplatenia dane z pridanej

hodnoty vo výške 121 918 € zo strany predávajúcej z kúpnej ceny pozemku parc. č. 4988/17 vo výške 609 590 € (pozri bod 4). Z toho potom podľa ich názoru vyplynulo, že hoci sťažovateľka sumu vo výške 121 918 € predávajúcej uhradila, nemohla mať nárok na odpočet dane z pridanej hodnoty v tejto výške. Inými slovami, všetky dosiaľ konajúce orgány dospeli k záveru, že predávajúca, ako aj sťažovateľka sa zaťažili (každá z nich) daňovým výdavkom vo výške 121 918 €, ktorý v skutočnosti nemali povinnosť zaplatiť.

48. Hoci to vyznieva paradoxne, sťažovateľka (ak sa jej argumentácia dovedie ad absurdum) vlastne tvrdí, že k porušeniu jej označených práv došlo tým, že správne orgány a všeobecné súdy považovali za oslobodené od dane to, čo ona, resp. predávajúca na dani zaplatili. Ako paradoxné sa to javí preto, lebo podľa právneho názoru správnych orgánov a všeobecných súdov má predávajúca nárok na vrátenie nedôvodne zaplatenej dane z pridanej hodnoty a sťažovateľka má právo na vrátenie rovnakej sumy od predávajúcej.

49. Podľa názoru ústavného súdu v uvedenej špecifickej situácii nemožno hovoriť o porušení označených základných práv sťažovateľky v ústavnoprávnom zmysle. Nevyhnutnú zložkou pre takýto záver by totiž malo tvoriť konštatovanie, že sťažovateľka nesprávnym výkladom a nesprávnou aplikáciou príslušných zákonných ustanovení bola ukrátená na svojich právach. Pritom evidentne opak je pravdou.

50. Za uvedeného stavu sa rozsudok najvyššieho súdu nejaví ani ako arbitrárny, ale ani ako zjavne neodôvodnený. Ústavný súd preto nemá dôvod do záverov tohto rozsudku zasiahnuť.

51. Berúc do úvahy uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. decembra 2019

Jana Laššáková
predsedníčka senátu